

просторова нелокалізованість взаємодій, а отже і можливість візуалізації власного "Я"-образу.

Висновки. Застосування віртуальних хмарних лабораторій має чимало позитивних аспектів: стимулювання розвитку мисленнєвої діяльності, розвиток логічного, прогностичного і операційного мислення. Це обумовлено тим, що, виконуючи завдання у віртуальній лабораторії, студент має спочатку осмислити його, скласти алгоритм і тим самим спрогнозувати процес розв'язання. Позитивними наслідками також можна вважати розвиток сприймання та пам'яті. Основним позитивним чинником вважаємо формування у студентів позитивної мотивації до пізнання, оволодіння новими інформаційними технологіями.

Література

1. Биков В. Ю. Хмарна комп'ютерно-технологічна платформа відкритої освіти та відповідний розвиток організаційно-технологічної будови ІТ-підрозділів навчальних закладів [Електронний ресурс] / Биков В.Ю. // Научные журналы НТУ "ХПИ": Теория и практика управления социальными системами №1 – НТУ "ХПИ", 2013. – Режим доступу: http://www.kpi.kharkov.ua/archive/Наукова_періодика/Tipuss/2013_1/Byk.pdf
2. Дистанційне навчання: психологічні засади : монографія / [М. Л. Смульсон, Ю. І. Машбиць, М. І. Жалдак та ін.] ; за ред. М. Л. Смульсон. — Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2012. – 240 с.
3. Інтелектуальний розвиток дорослих у віртуальному освітньому просторі: методичні рекомендації / М. Л. Смульсон, Ю. М. Лотоцька, М. М. Назар, П. П. Дітюк, І. Г. Коваленко-Кобилянська [та ін.]; за ред. М. Л. Смульсон. – К.: Педагогічна думка, 2015. – 119 с.
4. Олексюк В. П. Застосування віртуальних лабораторій у процесі підготовки майбутніх учителів інформатики / В. П. Олексюк // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова : збірник наукових праць / Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. - Київ : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2015. – Серія 2. – С. 76–81.
5. Шишкіна М. П. Проблеми інформатизації освіти України в контексті розвитку досліджень оцінювання якості засобів ІКТ / М. П. Шишкіна, О. М. Спирін, Ю. Г. Запорожченко // Інформаційні технології і засоби навчання. – 2012. – №1 (27). – Режим доступу до журналу: <http://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/632/483>

УДК 371.315.7.014.3

Олексюк О. Р.

КАТЕГОРІЙНИЙ АНАЛІЗ ПОНЯТТЯ «ВІДКРИТА ОСВІТА»

Кризовий стан традиційних освітніх установок зумовлює необхідність об'єктивного та наукового вивчення сучасних тенденцій, переоцінки усталеного досвіду побудови нових теоретичних концепцій. Одним із шляхів виходу на рівень нової освітньої парадигми є розвиток систем відкритої освіти з впровадженням новітніх інформаційно-комунікаційних технологій як парадигми суспільств знання, головною метою якої є особистісний і професійний розвиток, підготовка фахівця до успішної професійної самореалізації в умовах цивілізаційних змін. На думку В. Кременя, саме відкриті моделі освіти передбачають відкритість новому; "інтеграцію всіх способів освоєння людиною світу; розвиток і включення в процеси освіти синергетичних уявлень про відкритість світу, цілісність і взаємозв'язок людини, природи і суспільства; звернення до світоглядних і смислових моделей; вільне

користування різними інформаційними системами, які сьогодні відіграють не меншу роль в освіті, ніж безпосередній навчальний процес" [4, с. 9].

Все більша кількість навчальних модулів та цілісних курсів, що розробляються і використовуються як окремими авторами і авторськими колективами освітян, розміщують у відкритому доступі на освітніх ресурсах. Актуалізація взаємодій за допомогою інформаційних технологій дозволяє вивести освіту на рівень активної соціальної творчості та самовдосконалення в процесі співпраці з іншими людьми. На цьому наголошують дослідники систем відкритої освіти: окремі характеристики відкритої освіти представлено в роботах В. Бикова, О. Овчарук, А. Яцишин, М. Лещенко, С. Прийми; встановленню її ролі в суспільному розвитку присвячено наукові праці О. Захарова, І. Колеснікової, А. Хуторського; у публікаціях О. Овчарук, Ж. Чупахіної, Б. Шуневича проаналізовано зарубіжний досвід застосування технологій відкритої освіти.

У контексті дослідження перспектив використання технологій відкритої освіти у навчально-виховному процесі важливо з'ясувати генезис поняття «відкрита освіта». Зважаючи на актуальність поставленої проблеми, *метою* дослідження є визначення сутності та змісту поняття «відкрита освіта», як наукової категорії.

На основі аналізу наукової літератури з'ясовано, що відкрита освіта перебуває на етапі свого становлення оскільки здебільшого описані основні шляхи розвитку, і в меншій мірі реальну практику освіти, але разом з тим виступає як фундаментальна стратегія сучасної освіти.

Важливим для цього аналізу є тлумачення поняття Тору Ійосі, та М. С. Віджай Кумар у колективній монографії "Відкрита освіта. Колективний розвиток освіти через відкриті технології, відкритий контент і відкриті знання"[3]. Автори зазначають, що не можна відкрити освіту зводити виключно до відкритого доступу до навчальних і освітніх матеріалів. Оскільки, відкрита освіта має комплексний характер. «Визначальні риси відкритої освіти групуються навколо понять наочності, соціальної взаємодії, спільного творення цілей і моделей та безперешкодного доступу до ресурсів» [3, с. 20, с. 30]. Отже відкрита освіта реалізує певну парадигму, в основі якої реалізовано принципи доступності, особистого вибору, свободи планування навчання, свободи у виборі місця навчання, термінів навчання.

В. Ю. Биков зазначає, що відкрита освіта покликана реалізувати права людини на якісну освіту й вільне отримання знань на сучасному етапі розвитку суспільства. Відкрита освіта – це водночас стратегія й тактика відносин і взаємодії користувачів і виробників освітніх послуг в умовах ринкових відносин, вільного цивілізаційного вибору пріоритетів і дій, в основі якої лежить відкритість як принцип гармонізації культурно-освітнього простору [1, с. 256].

О. Г. Королева акцентує увагу на соціальному аспекті відкритої освіти, для якого характерні такі ціннісні домінанти: орієнтація на життя у відкритому і мінливому світі; діалог як цінність демократичного свідомості; освіта як засіб творення і результат творчої діяльності; як засіб особистісної самореалізації і досягнення соціального успіху і благополуччя. Соціальний сенс відкритої освіти виражається в тому, що освіта повинна бути вільна від тиску системних механізмів сучасного суспільства - влади, політики, економіки, бюрократії і т.д., коли функціонування системи освіти визначається соціально значущими цілями [4, с. 29].

Як зазначає О. Є. Висоцька сьогодні відкрити освіту розуміють по-різному: як форму демократизації суспільних відносин, що уможливорює поширення різноманітних форм освітньої діяльності; як сферу реалізації потреб інформаційного суспільства в умовах інформаційно-комунікаційної революції; як специфічну форму освітніх послуг, що реалізовує варіативний вибір форм і методів навчання [2].

Отже у тлумаченні поняття відкритої освіти домінує розуміння, що розкриває насамперед її технологічну та інформаційну складову. Нова модель освіти передбачає впровадження інноваційних форм навчання, заснованих на використанні електронних ресурсів, що зорієнтовані на особливості інформаційного суспільства, його культуру і потреби. В цьому аспекті створення єдиного освітнього інформаційного середовища є стратегічним напрямком розвитку системи відкритої і дистанційної освіти. Перехід до моделі відкритої освіти потребує системних змін в організації педагогічного процесу на принципах демократичності, відкритості, гнучкості, мобільності, адаптивності, та передбачає підвищення готовності їх до саморозвитку та самовдосконалення протягом життя.

Література

1. Биков В. Ю. Моделі організаційних систем відкритої освіти: Монографія. – К.: Атіка, 2008. – 450 с.: іл.
2. Висоцька О. Є. Відкрита освіта як чинник випереджаючого розвитку суспільства [Електронний ресурс] / О. Є. Висоцька. – Режим доступу: http://virtkafedra.ucoz.ua/el_gurnal/pages/vyp7/konf1/Vysocka.pdf
3. Відкрита освіта. Колективний розвиток освіти через відкриті технології, відкритий контент і відкриті знання"/[ред. Тору Пійосі, та М. С. Віджай Кумар]. –К.: Наука, 2009. –256 с.
4. Королева Е. Г. Открытое образование как условие самореализации личности: социально-психологический аспект [Електронний ресурс] / Е. Г. Королева. – Режим доступу <http://cyberleninka.ru/article/n/otkrytoe-obrazovanie-kak-uslovie-samorealizatsii-lichnosti-sotsialno-psihologicheskii-aspekt>.
5. Кремень В. Педагогічна синергетика: понятійно-категоріальний синтез / В. Кремень // Теорія і практика управління соціальними системами . – К., 2013. – № 3. – С. 3–19.

УДК 371.132

Олійник Г. М.

ПЕДАГОГІЧНА МАЙСТЕРНІСТЬ ЯК СКЛАДОВА ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ

У статті проаналізовано та визначено сутність та зміст професійної компетентності соціального педагога та педагогічної майстерності як однієї із її складових. Розкрито професійну компетентність соціального педагога, як складний комплекс, який включає професійні знання, вміння, навички, готовність до діяльності, а також цілий ряд професійно важливих особистісних якостей.

Ключові слова: компетентність, компетенції, професійна компетентність соціального педагога, педагогічна майстерність.

Постановка та актуальність проблеми. Однією з проблем сучасного суспільства є потреба в компетентних, висококваліфікованих фахівцях, конкурентноспроможних на ринку праці. Тому заклади освіти сьогодні значну увагу повинні приділяти саме формуванню у майбутніх соціальних педагогів професійної компетентності ще на студентській лаві.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемою дослідження професійної компетентності педагога займалися і займаються багато зарубіжних і вітчизняних вчених: Л. С. Ващенко, В. М. Введенський, М. І. Жалдак, І. А. Зязюн, А. Й. Капська, М. В. Корнілова, О. І. Локшина, Н. Г. Ничкало, О. В. Овчарук, О. І. Пометун, О. В. Хуторський, О. Я. Савченко, С. О. Сисоева, О. М. Семенов та інші.